

OSMAN ŞEN, DER., TÜM BOYUTLARIYLA RADİKALLEŞME SÜRECİ VE RADİKALLEŞMEYLE MÜCADELEDE ÜLKE UYGULAMALARI, NOBEL YAYINLARI, İSTANBUL 2021, 343 S.*

*Osman Şen, Ed., Radicalization, Process With Its All Dimensions and Country Implementation
Against Radicalization Nobel Publishing, Istanbul 2021, 343 pgs.*

Mustafa Cem KOYUNCU**

21. yüzyıl, insanlığın birçok değişime tanık olduğu, güvenlik algılarının değiştiği, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasına bağlı olarak sosyal yaşamın değişime uğradığı bir çeşit türbülans çağına kapı açan bir dönem olmuştur. Yaşanan değişim birçok alana etki ettiği gibi ülkelerin algılarına ve tanımlamalarına da yön vermiştir.

Bu değişim sürecinde üzerinde çalışmalar yapılan kavramlardan biri de “radikalleşme” olmuştur. Siyasi, sosyal, kültürel ve güvenlik alanları başta olmak üzere yaşamın her boyutunda hissedilen radikalleşme, göreceli olmakla birlikte farklı tanımlamaların yapılabileceği bir sosyal kavramdır.

Sosyal bilimcilerin araştırma alanları arasına giren söz konusu kavram, birçok akademisyenin ilgisini çekmiştir. Lakin ülkemizde her alanda tartışılan bu kavram, akademik literatürde üzerinde yapılan araştırmaların eksikliğinin hissedildiği konulardan biridir. Editörlüğü Dr. Osman Şen tarafından yapılan “Tüm Boyutlarıyla Radikalleşme Süreci ve Radikalleşmeyle Mücadelede Ülke Uygulamaları” isimli eser, mevzubahis

* **Geliş Tarihi:** 13.12.2021 **Kabul Tarihi:** 21.12.2021

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bölge Çalışmaları Anabilim Dalı, e-posta: cemkoyuncu90@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3325-6232.

alana ilgi duyan öğrencilere ve akademisyenlere yeni ufuklar açmakta ve sistematik bir değerlendirme sunmaktadır. 12 makaleden oluşan bu derleme kitap, 343 sayfadan oluşmaktadır.

Kitabın birinci makalesi “Radikalleşme Tartışmalarına Giriş” başlığını taşımaktadır. Doç. Dr. Serhat Erkmen tarafından yazılan bu makale, okuyucuya genel bir literatür taraması sunmakta ve radikalleşme kavramının farklı tanımlamalarını içermektedir.

Kitabın ikinci makalesi “Radikalleşmenin Psikodinamik Boyutu” başlığını taşımaktadır. Uzman Psikiyatrist Dr. Bengisu Çatlı'nın yazdığı bu makalede bireylerin psikolojik durumlarının radikalleşme üzerindeki etkileri incelenmiştir. Ayrıca Çatlı, bahse konu olan çalışmasında radikalleşmeye karşı toplumun bakış açısına yer vermiştir.

Kitabın üçüncü makalesi ise özellikle de Ortadoğu'daki güç boşluğundan yararlanan ve ülkemizde de terör eylemleri gerçekleştiren terör örgütü Devletü'l Irak ve Şam'ın (DEAŞ) sosyolojik arka planına ışık tutmaktadır. “Terörün Sosyolojik Arka Planı: DEAŞ Örneği” başlıklı makaleyi kaleme alan Aile ve Sosyal Hizmetler Uzmanı Latife Uslu, kapsamlı bir DEAŞ profilini okuyucuya sunmuştur.

“Sol Kanat Terör Örgütlerinden Kaynaklanan Radikalleşme” başlığı taşıyan dördüncü makale ise Dr. Osman Şen tarafından yazılmıştır. Türkiye'deki sol örgütlerin kökenlerini detaylı bir şekilde anlatan yazarın bu eseri, alanda araştırma yapan öğrencilere ve akademisyenlere yol gösteren bir çalışma niteliğindedir.

Dr. Rifat Serav İlhan tarafından yazılan bir sonraki makale “PKK/ KCK Terör Örgütünde Radikalleşme Yöntemleri ve Süreçleri” başlığını taşımaktadır. Literatürde önemli bir eksiklik üzerine çalışan yazar, örgütlere katılımın psikolojik ve sosyo-politik aşamalarını sistematik bir şekilde ele almıştır. Dahası yazar, totaliter sistemin kişi üzerinde bıraktığı etkileri de incelemiş ve önemli tespitlerde bulunmuştur.

OSMAN ŞEN, DER., TÜM BOYUTLARIYLA RADİKALLEŞME SÜRECİ VE RADİKALLEŞMEYLE MÜCADELEDE ÜLKE UYGULAMALARI, NOBEL YAYINLARI, İSTANBUL 2021, 343 S.

Kitabın altıncı makalesi olan “Kült Örgütler Kapsamında FETÖ Radikalleşmesi: Türk Silahlı Kuvvetlerine Sızma Girişimleri Örneği” Arş. Gör. Yağız Aksakaloğlu tarafından yazılmıştır. Makalenin başında kült örgütlerde radikalleşme hakkında bilgi veren yazar, devamında Fethullahçı Terör Örgütü’nün (FETÖ) radikalleşme süreciyle ilgi kapsamlı bir bölüm kaleme almıştır. Bu bölümde FETÖ’nün Türk Silahlı Kuvvetleri’ne (TSK) sızma adımlarını inceleyen yazar, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Komisyon Raporu’ndan tanık ifadelerine başvurmuştur.

Bir sonraki makalede “Beyaz İrkçi Radikalleşme” başlığı altında farklı ülkelerdeki radikalleşmeleri inceleyen Dr. İhsan Bozkurt, Batı’daki radikal grupları incelemek isteyen okurlar için önemli kaynaklar sunmaktadır. Yeni nesil beyaz ırkçı örgütler alt başlığında günümüzde değişen beyaz ırkçı hareketlerin bir profilini de çizen yazar, dijital dünyadaki radikalleşmenin de üzerinde durmuştur.

Kitabın sekizinci makalesi olan “Almanya’da Deradikalizasyon Çalışmaları” başlıklı makale ise Din Hizmetleri Uzmanı Mehmet Ceviz tarafından yazılmıştır. Kitapta vurgulanan radikalleşme süreçlerinin aksine deradikalizasyon konusunu inceleyen yazar, literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmuştur. Almanya’nın tarihindeki “deradikalizasyon” ya da “Nazisizleşme” sürecinden günümüze kadar geçen sürede uygulanan politikaları mercek altına alan Ceviz, Almanya’nın aldığı tedbirlerin analizini okuyucuya sunmuştur.

Kitapta yer alan bir başka deradikalizasyon çalışması olan “Belçika’nın Deradikalizasyon Politikaları” ise yüksek lisans öğrencisi Hilal Atmaca tarafından yazılmıştır. Belçika’nın nüfusuna oranla Suriye ve Irak’a en çok yabancı savaşçı gönderen Avrupa ülkesi olduğuna dikkat çeken yazar, deradikalizasyon politikalarını bu açıdan ele almıştır. Belçika’daki radikalleşmenin nedenlerini araştıran Atmaca, söz konusu ülkenin demografik ve siyasi yapısını analiz eden bir alt bölümü okuyucuya

sunmuştur. Bununla beraber Belçika'da radikalleşmeyle mücadele bağlamında kurulan kurumların da yapısının analiz edildiği bir bölüm mevcuttur.

Kitabın onuncu bölümünde Dr. Mehmet Şahin tarafından yazılan "Hollanda'da Radikalleşme" makalesi yer almaktadır. Şahin, bu makalede Hollanda'daki radikalleşme sürecini ve boyutlarını irdelemektedir. Bu bağlamda yazar, 11 Eylül 2001 tarihli terör saldırılarını, cihatçı hareketleri, aşırı sağ ve aşırı sol radikalleşme örnekleri gibi muhtelif konuları analiz etmiştir. Mevzubahis konuların yanı sıra Şahin, Hollanda'nın radikalleşmeye bakışı ve mücadelesi alt başlığı altında da okuyucuya önemli bilgiler sunmuştur.

On birinci bölümde "İngiltere'de Deradikalizasyon Çalışmaları" başlığıyla yayınlanan makale, Dr. İhsan Bozkurt tarafından kaleme alınmıştır. Bir başka deradikalizasyon çalışması olan bu makalede yazar, ilk bölümde radikalleşme ve radikal grupların özelliklerine değinmiştir. Ardından İngiltere'nin "de-radikalleşme" sürecini detaylı şekilde anlatan Bozkurt, görsel unsurları kullanarak makalesini zenginleştirmiş ve okuyucuya daha rahat analiz etme imkânı sunmuştur. İngiltere'de uygulanan radikalleşmeyi önleyici programlardan da bahseden yazar, bu yöndeki çalışmaların elde ettiği sonuçlara ayrı bir parantez açmıştır.

Kitabın son makalesi olan "Deradikalizasyon Faaliyetlerinde Dini Rehabilitasyonun Önemi" isimli makale ise iki yazarın ortak eseri olarak yayınlanmıştır. Gizem Gönay Akbaş ve Cezaevi Vaizi Bilge Özdemir tarafından yazılan bu makale, dinin deradikalizasyon üzerindeki etkisini incelemektedir. Dini rehabilitasyonun bir yöntem olarak sunulduğu bu makale, cezaevindeki iki DEAŞ'lı kadın üzerinden iletişimin ve dayanışmanın deradikalizasyon sürecinin temel şartı olarak görülmesi gerektiğini ifade etmektedir.

OSMAN ŞEN, DER., TÜM BOYUTLARIYLA RADİKALLEŞME SÜRECİ VE RADİKALLEŞMEYLE MÜCADELEDE ÜLKE UYGULAMALARI, NOBEL YAYINLARI, İSTANBUL 2021, 343 S.

Radikalleşme kavramını birçok açıdan anlatan bu derleme kitap, deradikalizasyon politikalarını da analiz eden birçok makaleyi okuyucuya sunmaktadır. Özellikle de terörün ve terör örgütlerinin Őekil ve yöntem deęiŐtirdięi günümüz konjonktüründe kitap, güncel tartiŐmaları anlamlandırmada literatüre önemli bir katkı sunmaktadır. Konuya ilgi duyan kiŐilerin, lisans ve yüksek lisans ęrencilerinin ve akademisyenlerin rahatlıkla anlayacağı bir dille yazılan makaleler, geniŐ bir okuyucu kitlesine hitap etmektedir.